

Топ-теми:

- Корупційна мафія Міндіча в Енергоатомі
- Напад Росії на Україну

Пошук...

НОВИНИ

КОНФЛІКТИ

ПОЗИЦІЯ

ДУМКА

ПОДІЇ

ВІЙНА

ВІДЕО

БЛОГИ

Головна > Статті > Позиція > Різне

Виплати сім'ям загиблих військових: Верховний Суд постановив, що допомога має виплачуватися кожному члену родини в повному розмірі

[Читати на руском](#)

Виплати сім'ям загиблих військових: Верховний Суд постановив, що допомога має виплачуватися кожному члену родини в повному розмірі

У справі № 380/9003/25 від 9 квітня 2026 року Верховний Суд розглянув питання тлумачення статті 4 Закону України №2454-ІХ щодо порядку виплати щомісячної грошової допомоги членам сім'ї загиблого.

У сучасних умовах масового застосування соціальних гарантій для сімей загиблих захисників проблема правильного визначення розміру таких виплат набуває особливої практичної ваги.

Відсутність чіткого нормативного регулювання нерідко призводить до різного підходу органів Пенсійного фонду, що створює ризики звуження обсягу прав отримувачів. Саме тому формування Верховним Судом єдиного підходу до тлумачення відповідних норм має критичне значення для забезпечення правової визначеності та уніфікації правозастосування.

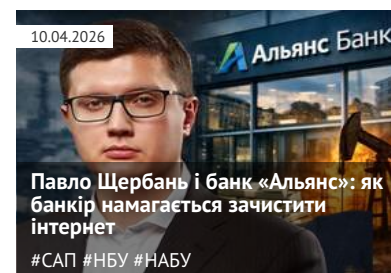
Ключове питання спору: чи виплачується мінімальна заробітна плата кожному члену сім'ї окремо, чи є єдиною сумою, яка підлягає розподілу.

Обставини справи

Позивачка, діючи в інтересах неповнолітньої доньки, звернулась до суду з вимогою оскаржити дії Головного управління Пенсійного фонду України у Львівській області.

Її донька отримує пенсію у зв'язку з втратою годувальника – батька, якому Указом Президента України №450/2021 було присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена «Золота Зірка».

Важливі новини

ЯК ОБИЙТИ БЛОКУВАННЯ
І ЧИТАТИ НАШ САЙТ

Останні новини

По даті По переглядам По коментарям

- 16:56 Президент Польщі Навроцький звинуватив Туска та Чажастого у багаторічних поступках Путіну
- 16:51 Суд підтвердив порушення у тендері на 25 мільйонів гривень: ремонт ліцею на Харківщині під загрозою через китайські світильники
- 16:45 У Львові працівники ТЦК застосували газ проти натовпу перехожих
- 16:40 РФ може послабити блокування Telegram через ризики соціальної напруги, – Forbes
- 16:34 Зеленський: Чоловіки мобілізаційного віку, які незаконно виїхали з України, мають повернутися

Підпишіться на наш канал в

З 1 січня 2023 року позивачці було призначено щомісячну грошову виплату відповідно до Закону №2454-ІХ у розмірі мінімальної заробітної плати. Однак фактично виплата здійснювалась не у повному розмірі, а у рівних частках — 33,3%, оскільки, окрім дитини, право на відповідну виплату мають також батьки загиблого, які перебувають на обліку в іншому територіальному органі Пенсійного фонду.

Потім у березні позивачка звернулася до відповідача із заявою про перерахунок виплати у повному розмірі мінімальної заробітної плати та здійснення доплати. Орган Пенсійного фонду відмовив, зазначивши, що виплата здійснюється відповідно до чинного законодавства.

Не погодившись із таким підходом, позивачка звернулася до суду з вимогами визнати дії відповідача протиправними та зобов'язати провести перерахунок.

Суди першої та апеляційної інстанцій дійшли висновку, що закон не передбачає розподілу виплати між членами сім'ї, та задовольнили позов у повному обсязі.

Позиція Верховного Суду

Надаючи оцінку спірним правовідносинам, Верховний Суд виходив із конституційних засад діяльності органів державної влади.

Суд нагадав, що суб'єкт владних повноважень зобов'язаний діяти лише на виконання закону, за умов і обставин, визначених ним, вчиняти дії, не виходячи за межі прав та обов'язків, дотримуватися встановленої законом процедури, обирати лише встановлені законодавством України способи правомірної поведінки під час реалізації своїх владних повноважень.

ВС вказав, що крім конституційних гарантій, право на соціальний захист в Україні ґрунтується також на міжнародних зобов'язаннях держави, зокрема на положеннях Європейської соціальної хартії (European Social Charter).

Відповідно до пункту 3 статті 12 Хартії з метою забезпечення ефективного здійснення права на соціальне забезпечення Сторони зобов'язуються докладати зусиль для поступового підвищення системи соціального забезпечення на більш високий рівень.

Законом № 2454-ІХ передбачено забезпечити створення належних умов для життєзабезпечення деяких категорій громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, які брали безпосередню участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України та членів сімей загиблих (померлих) громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, шляхом встановлення їм щомісячної грошової виплати.

Щомісячна грошова виплата деяким категоріям громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, - це гарантована державою щомісячна грошова виплата, яка призначається і виплачується особам відповідно до цього Закону.

ВС вказав, що аналіз положень частини третьої статті 2 та пункту 4 статті 4 Закону №2454-ІХ свідчить, що законодавець визначає коло осіб, які мають право на відповідну виплату, шляхом переліку членів сім'ї у множинному числі, що вказує на самостійний характер прав кожного з них.

Водночас частина перша статті 4 цього Закону передбачає, що щомісячна грошова виплата здійснюється з дня звернення за її призначенням особам, які мають право на таку виплату, що також свідчить про індивідуалізацію права кожного члена сім'ї на отримання відповідної виплати.

ВС зазначив: «Отже, системне та граматичне тлумачення зазначених норм дає підстави для висновку, що передбачена Законом № 2454-ІХ у редакції, чинній на момент виникнення спірних правовідносин та звернення позивачки із заявою про перерахунок, виплата має здійснюватися кожному члену сім'ї окремо, а не як єдина сума з подальшим її розподілом між ними.»

Оцінюючи доводи відповідача щодо відсутності чіткого регулювання, Суд наголосив, що навіть за відсутності прямого нормативного припису відповідач як суб'єкт владних повноважень не був наділений повноваженням самостійно визначати порядок обчислення та розподілу цієї виплати. Пропорційний поділ щомісячної грошової виплати, застосований відповідачем, фактично призвів до зменшення гарантованого законом розміру виплати, що суперечить вимогам частини другої статті 19 Конституції України.

Telegram. Оперативно про головне	
16:28	В одному списку з Іраном та КНДР: музей Бундесверу в Кобленці заборонив вхід українцям 🇺🇦
16:23	Ситуація на фронті: росіяни здійснили 40 атак і продовжують штурми на кількох напрямках
16:18	Вбивство собаки у Гостомелі: зоозахисники звинувачують поліцію та суд у навмисному затягуванні справи
16:13	Потемнів після зими: над будівлею Київради майорить брудний державний стяг
16:08	Пів мільйона на відмичках: у Києві затримали серійних рецидивістів, які обікрали квартиру на Троєщині 🇺🇦
16:03	Прикривався допомогою ЗСУ, а тепер ошукує цивільних: у Ковелі розслідують масштабну аферу Романа Машенцова
16:00	Чи буде австрієць Ашер Давідов (Asher Davidov) фінансову піраміду за прикладом Бернарда Мейдоффа? 🇺🇦
15:55	Майстерність «Птахів Мадяра»: оператори 414-ї бригади ліквідували окупанта на Покровському напрямку 🇺🇦
15:51	У Нацполіції підтвердили: Цимбалюк втік з місця ДТП перед тим, як повернутися та заявити, що не був за кермом 🇺🇦
15:47	Далекобійна зброя та спільне виробництво БПЛА: підсумки переговорів Зеленського та Мерца в Берліні
15:43	«Я можу сперечатися з ким завгодно»: Буданов про роботу в ОП, стосунки із Зеленським та президентські амбіції
15:38	Іспанський «ресурс» першої леді: Бегонії Гомес висунули обвинувачення у корупції через посаду в університеті
15:33	«Бойовий» шлях у лавах ДБР: чи не є переможець до Ради ветеранів Віталій Павлов черговим «будівельником» командира Грубського 🇺🇦
15:29	Фінал 14-річного марафону: у Харкові виправдали колишню податківцю, яку звинувачували у шахрайстві з ПДВ на 44 мільйони
15:24	4 мільйони штрафу за «липові» сертифікати: волинський суд покарав директора фірми за махінації з розмитненням 52 авто
15:19	«Конвертатор» для держпідприємств: як Євген Пуля та його фінансовий холдинг виводили бюджетні мільйони в тень
15:11	Дисбат, донати та мільйонні відшкодування: винесено вирок військовим за крадіжку 50 тонн пального на Чернігівщині 🇺🇦

Аналізуючи твердження відповідача про можливість різного розуміння змісту спірної норми у правозастосовній діяльності, колегія суддів зазначає, що у такому випадку суд має виходити з необхідності забезпечення такого тлумачення норми, яке узгоджується з принципом верховенства права, зокрема його складовими - правовою визначеністю.

Суд зазначив, що принцип верховенства права передбачає контроль за використанням державної влади та захист особи від свавільних дій. Водночас юридична визначеність не виключає надання органам влади дискреційних повноважень, але вимагає існування чітких механізмів запобігання їх зловживанню.

Крім того, у дослідженні Європейської Комісії «За демократію через право» (Венеційська Комісія) «Мірило правовладдя» (Rule of Law Checklist) до елементів верховенства права віднесено, зокрема, законність, юридичну визначеність та заборону свавілля (пункт 41). При цьому у пункті 45 цієї Доповіді зазначено, що закон, який надає дискреційні повноваження, має визначити їх обсяг та спосіб реалізації достатньо чітко, аби особа могла захистити себе від свавільного втручання.

У Доповіді зазначено, що «якість закону» охоплює два ключові елементи: передбачуваність правових норм та їх сталість і послідовність у застосуванні.

За усталеною практикою ЄСПЛ принцип «згідно із законом» насамперед вимагає, щоб оскаржуване втручання мало певну підставу в національному законодавстві; він також стосується якості відповідного законодавства і вимагає, щоб воно було доступне відповідній особі, яка, крім того, повинна передбачати його наслідки для себе, а також це законодавство повинно відповідати принципу верховенства права.

Поняття «якість закону» (quality of law) охоплює такі характеристики відповідного акта законодавства як чіткість, точність, недвозначність, зрозумілість, узгодженість, доступність, виконуваність, передбачуваність і послідовність.

Ці характеристики стосуються як положень будь-якого акта (норм права, які у ньому містяться), так і взаємозв'язку такого акта з іншими актами законодавства такої ж юридичної сили. При цьому норми права, що не відповідають критерію «якості закону» (зокрема, не відповідають принципу передбачуваності (principle of foreseeability) або передбачають можливість різного тлумачення та правозастосування), суперечать і такому елементу принципу верховенства права як заборона свавілля, а застосування таких норм може призвести до порушення конституційних прав особи та неможливості адекватного захисту від необмеженого втручання суб'єктів владних повноважень у права такої особи.

Надзвичайно важливою умовою є забезпечення загального принципу юридичної визначеності. Вимога «якості закону» у розумінні пункту 1 статті 5 Конвенції означає, що закон має бути достатньо доступним, чітко сформульованим і передбачуваним у своєму застосуванні для убезпечення від будь-якого ризику свавілля.

ЄСПЛ у справі «Волков проти України» наголосив, що «якість закону» означає передбачуваність норм і наявність достатніх гарантій захисту від свавільного втручання, зокрема через чітке формулювання та послідовну практику їх застосування.

З огляду на викладене, колегія суддів зазначає, що норма пункту 4 частини першої статті 4 Закону №2454-IX у редакції, чинній на момент виникнення спірних правовідносин, не містила достатньої чіткості та визначеності щодо порядку реалізації права на щомісячну грошову виплату у випадку наявності кількох членів сім'ї, які мають право на її отримання, що об'єктивно допускало можливість різного її тлумачення.

За таких умов застосування зазначеної норми суб'єктом владних повноважень повинно здійснюватися з дотриманням принципу верховенства права, зокрема вимог юридичної визначеності та передбачуваності правозастосування, що передбачає обов'язок обирати таке її тлумачення, яке є найбільш сприятливим для реалізації права особи та унеможливує свавільне звуження змісту й обсягу такого права.

Натомість обраний відповідачем підхід фактично призвів до зменшення гарантованого законом розміру щомісячної грошової виплати, що за відсутності чіткої законодавчої норми про її розподіл між членами сім'ї є необґрунтованим та таким, що суперечить наведеним принципам правозастосування.

Тому колегія суддів погоджується з висновками судів попередніх інстанцій про протиправність дій відповідача щодо визначення розміру щомісячної грошової

Теги новин

COVID-19 агресия России Атака **Війна**

Война ВСУ Вторжение

Дональд Трамп Донбасс ДТП Зеленский ЗСУ Киев Київ коронавирус Коррупция

Напад Росії на Україну Нападение

России на Украину оккупанты оккупанти Порошенко Путин Росія

Россия СБУ США Украина

Україна ЧП Эпидемия коронавируса

Наші опитування

Чи вірите ви, що Дональд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?

- Так, повністю зможе
- Частково зможе, але не відразу
- Ні, не зможе
- Це залежить від дій інших сторін
- Важко відповісти

Голосувати

[Показати результати опитування](#)
[Показати всі опитування на сайті](#)

виплати та наявність підстав для задоволення позовних вимог, водночас доводи касаційної скарги про неправильне застосування судами попередніх інстанцій положень статті 4 Закону №2454-IX, постанови КМУ №79 не знайшли свого підтвердження під час касаційного перегляду оскаржуваних судових рішень.

Разом з тим, колегія суддів вважає за необхідне звернути увагу на те, що Законом України «Про внесення зміни до статті 4 Закону України «Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян» від 05 листопада 2025 року №4682-IX, який, згідно його Прикінцевих положень, набрав чинності з 01 січня 2026 року, пункт 4 частини першої статті 4 Закону №2454-IX викладено у новій редакції, відповідно до якої щомісячна грошова виплата членам сімей призначається у розмірі 1,5 мінімальної заробітної плати та виплачується рівними частинами двом та більше членам сім'ї.

Зазначені зміни свідчать про те, що законодавець безпосередньо у Законі шляхом внесення змін чітко визначив порядок реалізації відповідного права у випадку наявності кількох осіб, які мають право на отримання такої виплати, усунувши тим самим невизначеність та неоднозначність, притаманні попередній редакції відповідної норми.

ВС звернув увагу: «Отже, починаючи з 01 січня 2026 року, відповідна норма набула ознак, що відповідають критерію «якості закону», зокрема щодо її чіткості, однозначності та передбачуваності застосування, тим самим усунувши можливість її різного тлумачення та неоднакового застосування суб'єктами владних повноважень».

Враховуючи вищенаведене, ВС не встановив неправильного застосування норм матеріального права або порушень норм процесуального права при ухваленні оскаржуваних судових рішень і погоджується з висновками судів першої та апеляційної інстанцій у цій справі.

Таким чином, Верховний Суд фактично сформулював універсальний підхід: у разі неоднозначності норми суб'єкт владних повноважень зобов'язаний обирати таке тлумачення, яке є найбільш сприятливим для особи та не призводить до звуження її прав.

Теги: військовий, военные, Выплаты, Верховный суд, Верховний Суд, Погибшие, судебные иски, Виплати

Юлія Більченко

ВИПУСКОВИЙ РЕДАКТОР

14 квітня 2026 г., 11:09

Переглядів: 2169

Коментарі: 0

Роздрукувати

Надіслати товаришу

Коментарі:

comments powered by Disqus

Головна

Про нас
Статті
Архів
Закони
Контакти

Новини

Рейдерство
Корупція
Економіка
Новини світу

Конфлікти

Політика
Корпоративні
конфлікти
Кримінал

Позиція

Коментарі
Різне

Думка

Політика
Економіка

Події

Відео

Війна

Блоги

2013-2026 © АНТИКОР – національний антикорупційний портал

Реклама на сайті • Наші партнери

Політика конфіденційності

Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності активного гіперпосилання на джерело. Усі права на тексти, зображення, фотографії та відеоматеріали належать їх авторам.

Facebook

Twitter

YouTube

RSS-підписка

Email-розсилка

Мобільна версія